

Oivallinen johdatus kirjallisuudentutkimukseen.

Valmistellessani kolmisen vuotta sitten luentosarjaa kirjallisuuden tutkimuksen menetelmistä jouduin käymään läpi runsaasti tätä alaa käsitteleviä ja sivuavia teoksia ja tapasin monia, jotka joltakin tietyltä kannalta tai osalta loistavastikin valaisivat kysymystä, mutta en mielestäni ainoatakaan, jota yksinään olisi voinut suositella opiskelijoille johdatukseksi kirjallisuudentutkimukseen. Minkä vuoksi en odottanut sellaista teosta lähinnä englantilaiselta enkä saksalaiselta kielialueelta, huolimatta viimeksimainitun tutkimuksen musertavasta materiaalisesta ylivoimasta, vaan lähinnä ranskalaiselta, selviää virkaanastujaisesitelmästäni, joka on julkaistuna Kirjallisuudentutkijain Seuran vuosikirja IX:ssä (1948). Nyt tällainen johdatus on ilmestynyt kieleltään portugalilaisena ja saksalaisena, mutta sisällykseltään ja aatteiltaan länsieurooppalaisena sanan avarimmassa ja kauneimmassa merkityksessä: WOLFGANG KAYSER: **Das sprachliche Kunstwerk**. Eine Einführung in die Literaturwissenschaft. (Bern 1948, 438 sivua.)

Tekijä on Berliinin yliopiston kuuluisan professorin Julius Petersenin oppilaita, toimi itse Leipzigin yliopiston dosenttina ja jatkoi myöhemmin maanpakolaisena tutkimuksiaan Sveitsissä ja Portugalin opetusministeriön suuren apurahan turvin Pyreneiden niemimaalla. Teoksesta on ilmestynyt runsaammin eteläromaanisin esimerkein varustettu portugalinkielinen rinnakkaispainos. Kayserin teos osoittaa havainnollisesti, kuinka tärkeätä ja hedelmällistä kirjallisuudentutkijan on perehtyä erilaisiin kulttuuri-
piireihin havaitakseen oikeat suhteet. Kayser näyttää oivallisesti tuntevan Länsi-Euroopan johtavien maiden kirjallisuudet vanhimmasta vereksimpään, Aiskhyloksesta uudenaikaisen lyriikan esoteerisiin nimiin: Mallar-

méhen, Stefan Georgeen ja portugalilaiseen modernistiin Mário de Sá-Carneiroon.

Veisi liian pitkälle, jos yrittäisi selostaa tämän teoksen näkökohtien runsautta; riittää, kun kiinnittää suomalaisten kirjallisuudentutkijain huomion siihen mainitsemalla vain muutamien lukujen nimiä: Kirjallisuustieteen ala, käsite ja historia, I Filologiset edellytykset (tekstin kriittinen julkaisu, tekijän määrääminen, ajoituskysymyksiä, apuneuvoja), III Runon peruskäsitteet (8 lukua), IX Tyyli (7 lukua tyylin käsitteestä, 8 lukua ja esimerkkiä tyylin tutkimuksesta). Teos osoittaa harvinaisen laajaa asteikkoa, herkkää runoudentajua, tukevaa asiallisuutta ja sen nautittavaan kieliasuun lienevät romaaniset esikuvat edullisesti vaikuttaneet. Kirjan lopussa on käytännöllinen nimi- ja asiahakemisto sekä aineenmukainen 30-sivuinen luettelo alan huomattavimmasta kirjallisuudesta — oikea kultakaivos. Meikäläisestä tutkimuksesta mainitaan mm. Folklore Fellows Communications, Kaarle Krohnin ja Antti Aarneen kansanrunouudentutkimuksen metodia koskevat saksankieliset teokset, Rafael Koskimiehen »Theorie des Romans» ja Rolf Pippingin »Språk och stil».

Kirjallisuustiede edistyy ripeästi, ja monet tutkimukset hukkuvat tulvaan. Olen varma siitä, että Kayserin johdatus pysyy pinnalla vuosikymmeniä ja että siihen tullaan useasti viittaamaan.

Aarne Anttila.